

I. § 5 i lov nr. 275 af 27. maj 1950 om sundhedsvæsenet i Grønland indeholder i sin nuværende formulering følgende bestemmelse:

„Forskrifter, der sigter til forebyggelse og bekæmpelse af sygdomme, udfærdiges af statsministeren.“

Under overvejelser om gennemførelse af nye regler i form af bekendtgørelser, bl. a. om køns sygdomme, med hjemmel i den nævnte bestemmelse har man dannet sig den opfattelse, at § 5 i loven om sundhedsvæsenet ikke afgiver tilstrækkelig hjemmel til udfærdigelse af de ønskede regler, idet den nævnte lovbestemmelse ikke i sig selv indeholder hjemmel til at reagere over for overtrædelser af de forskrifter, der tænkes udfærdiget, med foranstaltninger i form af bøder, tvangsarbejde eller andet.

En del af de forhold, der i givet fald kunne blive tale om at reagere imod ved foranstaltninger, ville formentlig kunne rammes af § 43 i kriminallov for Grønland nr. 55 af 5. marts 1954. Denne bestemmelse har følgende indhold:

„For fremkaldelse af sygdomsfare dømmes den, som ved overtrædelse af de forskrifter, der ved lov eller i medfør af lov er givet til forebyggelse eller modarbejdelse af smitsom sygdom hos mennesker eller dyr, forsætligt eller uagtsomt forvolder fare for, at sådan sygdom vinder indgang eller udbredelse.“ Imidlertid vil en del påbud og forskrifter, der tænkes udformet bl. a. i en ny bekendtgørelse om kønssygdomme, også rette sig til raske personer, og raske personers undladelse af at efterkomme sådanne påbud og forskrifter vil ikke kunne rammes efter bestemmelserne i § 43 i kriminalloven, der taler om, at en person forsætligt eller uagtsomt forvolder, at smitsom sygdom vinder indgang eller udbredelse.

Der findes endvidere i § 117, stk. 2, i kriminallov for Grønland en bestemmelse af følgende indhold: „Bestemmelser, som udstedes i overensstemmelse med hidtil gældende praksis, herunder landsråds- og kommunalvedtægter, kan indeholde regler om idømmelse af advarsel, bøde, forbud mod ophold på bestemt sted, konfiskation og frakendelse af næringsret, ret til at føre fartøj eller motor køretøj og anden lignende ret, der hviler på offentlig autorisation.“

Denne bestemmelse giver imidlertid kun hjemmel til blandt de i betragtning kommende foranstaltninger at idømme advarsel og bøde, og man har ikke ment at kunne se bort fra, at der navnlig i tilfælde af overtrædelse af regler om kønssygdomme vil være behov for at have hjemmel til at idømme tvangs-

arbejde. Dette vil formentlig særlig gælde, hvor en person ganske hensynsløst tilsidesætter givne påbud.

Man har derfor efter indhentet erklæring fra Det grønlandske Lovudvalg fundet det nødvendigt at få en udtrykkelig hjemmel til at idømme bøder og under skærpene omstændigheder tvangsarbejde for overtrædelse af de regler, der tænkes udarbejdet sigtende til forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme.

Man har endvidere fundet det ønskeligt at opnå utvetydig lovhjemmel til i bekendtgørelser om smitsomme sygdomme at give regler om tvungen lægeundersøgelse, tvangsindlæggelse på sygehus, rejseforbud og afspærring af en kommune eller dele af den. Sådanne ret indgribende foranstaltninger har endnu hjemmel i regulativ for bekæmpelse af smitsomme sygdomme i Grønland af 27. august 1928 og i regulativ for bekæmpelse af kønssygdomme i Grønland af samme dato, der imidlertid begge tænkes moderniseret. De påtænkte regler, der på flere punkter vil gribe stærkt ind i borgernes frihed, bør imidlertid — navnlig i betragtning af, at grundloven siden 1953 i fuldt omfang gælder for Grønland, herunder grundlovens § 71 om den personlige friheds ukrænkelighed — ikke gennemføres uden udtrykkelig lovhjemmel. Man har derfor fundet det nødvendigt at udforme en lovbestemmelse som den i § 5 a, stk. 2, angivne.

II. I den udvikling, Grønland for tiden er inde i, er der blandt andet på levnedsmiddelområdet fremkommet problemer, der for blot ganske få år siden måtte anses for at være uden større betydning.

I de seneste år er der imidlertid som følge af nye industrielle frembringelser og et øget behov for mere nuancerede og flere færdigt-tilberedte levnedsmidler opstået nye problemer, som ikke lader sig løse på grundlag af den i Grønland gældende lovgivning. Det skal således nævnes, at en mindre maskine, der bl. a. fremstilles i Danmark, kan anvendes til ved blanding af en særlig art mælkepulver, fedtstof og vand at genskabe („rekombinere“) mælk i dens naturlige form til drikkebrug. Der er samtidig gjort tilløb til en erhvervs mæssig tilvirkning af flødeis, og der forekommer tillige forhandling af blandt andet henkøbt fuglevildt, tilvirket på en ret primitiv husholdningsmæssig måde, uden at virksomheden er underkastet nogen form for offentligt tilsyn. Også privat detailforhandling af andre letfordærlige levnedsmidler må gøre det nærliggende at overveje et offentligt tilsyn hermed og en i hygiejniske hensyn begrundet regulering.

Erhvervs mæssig tilvirkning og forhandling af